

HandläggareBarbara Ahlmark
nämndsekreterare/ dataskyddsombud**Beskrivning av hur äldrenämnden behandlar
personuppgifter enligt GDPR****Inledning**

Från och med den 25 maj 2018 gäller Europaparlamentets förordning om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter. Den dataskyddsförordningen kallad GDPR (General Data Protection Regulation) ersätter helt personuppgiftslagen (PuL).

All behandling av personuppgifter i äldrenämndens verksamheter sker enligt EU:s Dataskyddsförordning (2016/679/EU) och gällande svensk dataskyddslagstiftning. I Sverige har riksdagen antagit ”Lag med kompletterande bestämmelser om tillämpning av EU:s dataskyddsförordning” (2018:218), som förtydligar under vilka förutsättningar personuppgifter får behandlas med stöd av GDPR.

GDPR gäller för i princip all automatiserad behandling av personuppgifter och i vissa fall även manuell behandling av personuppgifter.

GDPR är mer anpassad till dagens informationssamhälle och digitaliserade arbetssätt för statliga och kommunala myndigheter.

Många av dataskyddsförordningens begrepp och principer återfinns i personuppgiftslagen med tillhörande bestämmelser, men GDPR inför en del viktiga förändringar:

- ökade krav på hantering av personuppgifter
- ökat ansvar för personuppgiftsansvariga
- ökat ansvar för personuppgiftsbiträden
- förstärkt dataskyddsombuds roll
- ökade rättigheter för den registrerade
- större sanktioner för personuppgiftsansvarige.

Äldreförvaltningen
StabenStorforsplan 36
BOX 44
12321 Farsta
Växel 08-50836 200
aldreforvaltningen@stockholm.se
stockholm.se

GDPR förtydligar följande grundprinciper:

- Personuppgifter får bara behandlas om man uppfyller kraven i lagen

- Personuppgifter får bara samlas in för ett angivet syfte och bara sådana som är nödvändiga för att uppfylla syftet
- Behandlas personuppgifter måste de hållas korrekta och uppdaterade
- När syftet är uppnått ska uppgifterna tas bort (med undantag enligt vissa lagar, t.ex. socialtjänstlagen, arkivlagen)
- Personuppgifter ska förvaras säkert så de inte ändras eller stjäls
- Den som behandlar personuppgifter ska kunna bevisa att man uppfyller alla dessa krav.

Äldrenämnden ska behandla personuppgifter varsamt och ansvarsfullt, värna om den registrerades personliga integritet och sträva efter att minimera den mängd uppgifter som behövs för ett beslut, en tjänst eller ett annat ärende enligt lagen.

Äldrenämnden har utsett ett dataskyddsombud som ska se till att äldrenämnden fullföljer lagen vid hantering av personuppgifter (dnr 2.5.1-918/2017 och dnr 2.8-207/2019) samt stadens anvisningar för informationssäkerhetsarbete (dnr 1.1.4-306/2017).

Personuppgiftsansvarig

Stockholms stads äldrenämnd är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i äldrenämndens verksamheter. Varje chef på äldreförvaltningen är ansvarig för att personuppgifter hanteras på ett lagligt och korrekt sätt inom sitt verksamhetsansvar.

Kontaktuppgifter

Äldrenämnden

Organisationsnummer: 212000-0142

Postadress:

Äldreförvaltningen

Box 44

123 21 Farsta

E-post: aldreforvaltningen@stockholm.se

Telefon, växel: 08-508 36 200 - Fax: 08-508 36 248

Äldrenämndens dataskyddsombud: christer.bergman@stockholm.se

Principer för behandling av personuppgifter

All behandling av personuppgifter ska ske så att kraven i GDPR uppfylls och den registrerades rättigheter respekteras.

1. Vad är personuppgift?

Personuppgifter är varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person, t.ex. personnamn, (även tilltalsnamn), personnummer, kontaktuppgifter, ett identifikationsnummer, en lokaliseringssuppgift, ip-adress, e-postadress, foto, film i alla former av bildupptagning med mobiltelefon eller annan digital utrustning, uppgifter om privat liv, inklusive känslig information.

2. Vad innebär behandling av personuppgifter?

Behandling av personuppgifter är all hantering av personuppgifter, t.ex. samla in, lagra, gallra, läsa, sprida, arkivera, kopiera, bearbeta eller tillhandahålla på annat sätt såsom justering eller sammanförande, begränsning, radering eller förstöring.

3. Rättslig grund för behandlingarna

För att äldrenämnden, som en kommunal myndighet, kan behandla personuppgifter måste det finnas en rättslig grund i form av:

3a/ rättslig förpliktelse

Personuppgifter får behandlas när det är nödvändigt för att uppfylla en rättslig förpliktelse, som åligger äldrenämnden och som framgår av EU-rätt eller svensk rätt.

3b/ uppgift av allmänt intresse eller myndighetsutövning

Behandling av personuppgifter är dessutom tillåten när den är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse som gäller för äldrenämndens verksamhet, t.ex. när en kommunikation via e-post blir nödvändig. Det kan tillkomma även en rättslig grund ifall e-postkommunikationen är nödvändig för att myndigheten ska kunna utföra sin uppgift.

En publicering av t.ex. kontaktuppgifter till anställda på myndighetens webbplats anses nödvändig för att myndigheten ska kunna utföra sina reglerade uppgifter.

3c/ avtal

Ett avtal kan utgöra en rättslig grund för att behandla personuppgifter. Det krävs att behandlingen är nödvändig för att fullgöra avtal med den registrerade eller för att vidta åtgärder på begäran av den registrerade innan ett sådant avtal ingås.

Äldrenämnden som en myndighet har begränsade möjligheter att använda sig av samtycke eller intresseavvägning

- ***samtycke*** från den registrerade

Samtycke kan inte användas som rättslig grund när det råder betydande ojämlikhet mellan den registrerade och personuppgiftsansvarige. Ett sådant ojämlikt förhållande kan vara särskilt vanligt mellan offentliga myndigheter och enskilda personer som registrerade.

- ***intresseavvägning***

En av de rättsliga grunderna är att behandlingen är nödvändig för ett berättigat intresse och att den registrerades intresse av skydd för sina personuppgifter inte väger tyngre, det vill säga vid en intresseavvägning. Myndigheter kan emellertid inte stödja sin behandling på en intresseavvägning när de behandlar personuppgifter som ett led i fullgörande av sina uppgifter.

4. Ändamål

Ändamål med behandling av personuppgifter ska fastställas innan uppgifterna insamlas.

Insamlingen av personuppgifter ska vara begränsad till det

särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål.

Uppgifterna får inte användas för ett annat ändamål som inte är bundet till det ursprungliga ändamålet för de insamlade uppgifterna.

OBS!

Ändamålsbegränsningen hindrar inte att uppgifterna används för arkivändamål eller för historiska forskningsändamål eller för statistiska ändamål.

Äldrenämnden behandlar personuppgifter från enskilda i olika ärenden eller i samband med inkomna klagomål eller synpunkter, där uppgifterna kommer från den registrerade, anhöriga och andra nära personer i den registrerades omgivning. Uppgifterna kan också komma från offentliga register, andra myndigheter eller föreningar som riktar sin verksamhet till äldre.

De kategorier av mottagare som staden kan komma att dela personuppgifterna med är dels inom staden till exempel registratorer, handläggare, HR-personal, it-strateger, chefer och andra medarbetare, dels med andra myndigheter, upphandlade leverantörer med flera samt de personuppgiftsbiträden som i förekommande fall anlitas för att äldreförvaltningen ska kunna

fullgöra sina uppgifter. Stadens anvisningar och mallar för personuppgiftsbiträdesavtal kan tillämpas.

OBS!

Om det blir gällande att behandling av personuppgifter avser att överföra vissa uppgifter till tredje land ska den registrerade underrättas.

5. Behandling av personuppgifter

- Personuppgifter ska behandlas på *ett lagligt, korrekt och öppet sätt* i förhållande till den registrerade.

Med öppet sätt menas att det för de registrerade bör vara klart och tydligt hur uppgifter, som gäller dem, insamlas och används, samt i vilken utsträckning personuppgifterna behandlas eller kommer att behandlas. Öppenhetsprincipen kräver att all information och kommunikation i samband med behandlingen av personuppgifter är lättillgänglig och lättbegriplig. Vissa undantag gäller dock enligt Offentlighets- och sekretesslagen (OSL 2009:400).

- Insamlingen av personuppgifter ska vara *uppgiftsminimerad*. Det innebär att äldrenämnden ska samla in endast de nödvändiga uppgifterna som behövs för det ändamålet med behandlingen och uppgifterna ska vara *adekvata och relevanta*.

Personuppgifter bör behandlas endast om syftet med behandlingen inte rimligen kan uppnås genom andra medel.

- Personuppgifterna ska vara *korrekta* och om nödvändigt *uppdaterade*. Äldrenämnden ska med rimliga åtgärder säkerställa att personuppgifter som är inexakta och felaktiga i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas raderas eller rättas utan dröjsmål.

6. Period för lagring av personuppgifter

Personuppgifter sparas så länge de är nödvändiga för ändamålet. Därefter beror det på gällande arkiv- och gallringsregler som fastställer vad som kan raderas och vad som ska bevaras när uppgifterna förekommer i allmänna handlingar. GDPR hindrar inte att personuppgifter bevaras för arkivändamål även om de ursprungligen samlades in för ett annat ändamål.

- Personuppgifter av ringa eller tillfällig betydelse raderas då de inte längre är aktuella enligt gällande gallringsbeslut för Stockholms stad.
- Personuppgifter ska förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade endast under den tid som är nödvändig för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Äldrenämnden ska, med hjälp av fastställda tidsfrister, säkerställa att personuppgifter ***inte förvaras längre än nödvändigt***.

OBS!

Äldrenämnden som en myndighet är enligt arkivlagen skyldig att bevara sina allmänna handlingar. Uppgifter får förvaras längre om så behövs enligt särskilda lagar t.ex. socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagstiftning, arkivlagen, för arkivändamål av allmänt intresse, eller används för historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål.

- Personuppgifter ska behandlas på ett sätt som **säkerställer lämplig säkerhet** för uppgifterna. Uppgifterna ska skyddas mot obehörig eller otillåten behandling och mot förlust, förstöring eller skada genom olyckshändelse. Då ska lämpliga tekniska eller organisatoriska åtgärder användas enligt stadens anvisningar för informationssäkerhet.

7. Känsliga personuppgifter

Med ***känsliga personuppgifter*** avses uppgifter om

- ras eller etniskt ursprung
- politiska åsikter
- religiös eller filosofisk övertygelse
- medlemskap i en fackförening
- hälsa
- en persons sexualliv eller sexuella läggning
- genetiska uppgifter och biometriska uppgifter som entydigt identifierar en person.

Behandling av känsliga personuppgifter är som huvudregel förbjuden, men undantag finns om behandlingen är nödvändig för arkivändamål av allmänt intresse och stöd för behandlingen finns i nationell rätt. I den kompletterande dataskyddslagen finns sådana bestämmelser om behandling av känsliga personuppgifter för arkivändamål om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna följa föreskrifter om arkiv.

8. Personuppgifter och sekretessbelagda uppgifter

I första hand ska behandling av personuppgifter ske i enlighet med dataskyddsförordningen (GDPR). Känsliga personuppgifter skyddas oftast av bestämmelserna om sekretess i offentlighet- och sekretesslagen (2009:400).

9. Offentlighetsprincipen

Stockholms stads nämnder omfattas av tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen. Det innebär bland annat att meddelanden (t.ex. e-post eller sms) som skickas till staden normalt blir allmänna handlingar om det inte omfattas av sekretess.

Stadens nämnder (inklusive äldrenämnden) är skyldiga att på begäran lämna ut uppgifter i allmänna handlingar, efter sekretessprövning. Reglerna om allmänna handlingars offentlighet och arkivregler kan därför innebära begränsningar i vissa av den registrerades rättigheter.

10. Personuppgiftsbiträde

Den som behandlar personuppgifter är antingen personuppgiftsansvarig eller personuppgiftsbiträde.

Äldrenämnden är personuppgiftsansvarig för sådan behandling av personuppgifter där äldrenämnden bestämmer ändamål med behandling och hur behandlingen ska gå till.

Personuppgiftsbiträde är den som behandlar personuppgifter för äldrenämndens räkning. Det kan vara bl.a. avtalspartners, uppdragstagare, konsulter, leverantörer, andra kommuner, myndigheter eller organisationer.

Äldrenämnden ska se till att teckna med sina personuppgiftsbiträden så kallade personuppgiftsbiträdesavtal. Stadens mallar kan användas.

I äldrenämndens verksamheter kan det också hända att äldrenämnden själv blir ett personuppgiftsbiträde när äldrenämnden får behörighet att behandla personuppgifter åt en annan personuppgiftsansvarig enligt uppdrag eller avtal, t.ex. från stadsdelsnämnder, facknämnder inom Stockholms stad, andra kommuner eller myndigheter, samarbets- eller avtalspartners, m.m. (t.ex. inom avdelningen Stockholms Trygghetsjour eller inom stadsövergripande projekt).

11. Den registrerades rättigheter

Rätt att få tillgång till egna personuppgifter

Den registrerade har rätt, med undantag för sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (OSL), att få veta vilka personuppgifter som har samlats in, vilka behandlingar som äldrenämnden gör med dem och var de kommer ifrån.

Rätt till rättelse

Den registrerade har rätt att få felaktig eller ofullständig information rättad. Rätten till rättelse kan vara begränsad om den strider mot offentlighetsprincipen eller annan lag.

Rätt att bli raderad ("rätten att bli bortglömd")

Den registrerade har rätt att begära radering av personuppgifter. Alla uppgifter som inte längre uppfyller något syfte, som krävs för att äldrenämnden ska kunna uppfylla åtaganden mot den registrerade, kan raderas med undantag om en annan lagstiftning t.ex. socialtjänstlagen eller arkivlagen inte reglerar detta annorlunda.

Rätt till begränsning av behandling och att göra invändningar

Den registrerade har rätt att i vissa fall begära att behandlingen av hens personuppgifter begränsas, om äldrenämnden inte längre behöver behandla uppgifterna för det syfte de blev insamlade för.

Den registrerade har också rätt att under vissa omständigheter göra en invändning mot en behandling av sina personuppgifter som grundar sig på myndighetsutövning eller för att utföra en uppgift av allmänt intresse.

Rätt att klaga till en tillsynsmyndighet

Den registrerade har rätt att klaga på behandling av sina personuppgifter till en tillsynsmyndighet. I Sverige är tillsynsmyndigheten Datainspektionen.

12. Medgivande

Den registrerade lämnar sina personuppgifter ofta självmant i samband med ansökan om olika tjänster och beslut.

Den registrerade lämnar självmant medgivande i samband med ansökan om ett jobb eller praktik på äldreförvaltningen eller anmäler sitt deltagande i ett projekt, en utbildning eller ett seminarium, konferens och liknande.

Medgivande ska alltid krävas för publicering eller annan användning av den registrerades foto eller bildinspelning, t.ex. i utbildningssyfte som äldrenämnden anordnar, även från minderåriga. Stadens mallar för medgivande i olika syften får användas. I den mån ett automatiserat beslutsfattande förekommer ska den registrerade informeras om detta och om rätten att göra invändningar.

Den registrerade kan när som helst återkalla sitt medgivande och kräva att äldrenämnden utplånar hens personuppgifter, dock inte om det strider mot bestämmelser i en lag som tillämpades för behandling av dessa personuppgifter.

13. Rapportering av personuppgiftsincident

Äldrenämnden som personuppgiftsansvarig ska utan onödigt dröjsmål och om möjligt senast 72 timmar efter att ha fått vetskap anmäla en personuppgiftsincident till tillsynsmyndigheten (Datainspektionen) om det inte är osannolikt att incidenten medför risk för personers rättigheter och friheter.

En **personuppgiftsincident** är en säkerhetshändelse som har påverkat sekretessen, integriteten eller tillgängligheten till personuppgifter. En personuppgiftsincident har inträffat om personuppgifter har:

- förstörts, oavsiktligt eller olagligt
- gått förlorade eller ändrats
- röjts till någon obehörig.

Personuppgiftsincidenter ska dokumenteras, inklusive dess effekter och vilka åtgärder som vidtagits, i syfte att möjliggöra kontroll att bestämmelsen har följts.

Om det är sannolikt att personuppgiftsincidenten leder till hög risk för personers rättigheter och friheter ska den personuppgiftsansvarige utan onödigt dröjsmål informera den registrerade.

Anmälan av personuppgiftsincidenter inom äldrenämndens ansvarsområde ska göras till dataskyddsombudet, som i sin tur gör anmälan till Datainspektionen som är tillsynsmyndighet.

Varje chef ansvarar för att berörda medarbetare känner till rutiner för anmälan av personuppgiftsincidenter.

Dataskyddsombudet ska genomföra en **konsekvensanalys** för en planerad behandling av personuppgifter i äldrenämndens

verksamheter när det kan antas att en personuppgiftsincident kan förekomma, och även samråda med tillsynsmyndigheten (Datainspektionen) om en fortsatt behandling. Dataskyddsombudet informerar äldrenämnden när personuppgiftsincident har anmälts till tillsynsmyndigheten (Datainspektionen) enligt äldrenämndens delegationsförteckning, ärendegrupp 1.40 (dnr 1.1.3-106/2018).

14. Digitala tjänster, webben och sociala media

Vid besök på äldrenämndens webbplatser, användning av e-tjänster eller övriga tjänster kan personuppgifter samlas in. Vilka personuppgifter som samlas in är beroende av tjänst och lagrum som gäller för denna tjänst. I dessa situationer lämnas personuppgifterna självmant.

Personuppgifter som samlas in lämnas in självmant vid:

- Besök på stadens webbplatser utan att vara inloggad (då lämnas IP-adress, typ av enhet och webbläsare, länkar man klickar på. På Stockholms stads webbplatser används också cookies).
- Besök på en webbplats och/eller en e-tjänst som inloggad. Då lämnas självmant namn, personnummer, kontaktuppgifter, adress samt uppgifter som är knutna till den specifika e-tjänsten. Syftet med insamlingen är att äldrenämnden ska kunna uppfylla den sökta tjänsten eller annat myndighetsuppdrag.
- Vid inlämning av uppgifter till äldrenämnden kan vissa eftersökningar göras i stadens arkiv, t.ex. angående namn, adress, personuppgifter, e-post och kontaktuppgifter.

Staden har ett utgivaransvar för publiceringar (av inlägg och kommentarer, bilder, filmklipp med mera) som görs av medarbetare för stadens räkning i de sociala medierna.

Staden ansvarar även för publiceringar som görs av utomstående användare. Det förutsätter dock att staden har möjlighet att påverka och därmed bestämma över användares inlägg.

För publicering av personuppgifter på sociala medier, det vill säga all slags information som kan härledas direkt eller indirekt till en fysisk person, till exempel namn, bilder, teckningar, filmer och ljudupptagningar, krävs rättslig grund.

Exempel på sådan rättslig grund är samtycke, fullgörande av rättslig förpliktelse och utförande av uppgift av allmänt intresse.

Vid publicering av personuppgifter krävs i regel samtycke från de berörda personerna. Vilken rättslig grund som kan åberopas vid publicering måste prövas i varje enskilt fall.

För publicering av minderårigas personuppgifter krävs samtycke från vårdnadshavare.

Det är inte tillåtet att publicera känsliga eller integritetskränkande personuppgifter eller sekretessbelagda uppgifter via Stockholms stads konton i sociala medier. Om en användare skriver ett inlägg eller en kommentar som innehåller känsliga, integritetskränkande personuppgifter eller sekretessbelagda uppgifter ska kommentaren alt. inlägget tas bort omedelbart efter det att kommentaren eller inlägget dokumenterats, t. ex. genom en skärmdump eller registrering.

För att minska risken för kränkningar av enskildas personliga integritet ska äldrenämnden vidta nödvändiga åtgärder i förebyggande syfte, t.ex. bör den berörde användaren informeras om:

- för vilka ändamål som kommentarsfunktion är tänkt att användas
- vilka typer av kommentarer som inte får förekomma alls
- att kränkande publiceringar kan tas bort.

15. Övrig information

Stadsövergripande information om behandling av personuppgifter enligt GDPR i stadens verksamheter finns på följande hemsida: www.stockholm.se/dataskydd

Information om behandling av personuppgifter, beskrivning av vilka rättigheter har den vems personuppgifter behandlas och vart hen kan vända sig för att få svar på frågor om en behandling av personuppgifter finns på Datainspektionens hemsida:

<https://www.datainspektionen.se/>

OBS!

Denna policy kan uppdateras vid behov för att öka läsbarheten och/eller för att anpassas till ny eller ändrad lagstiftning eller stadens anvisningar. Aktualiseringar anmäls till äldrenämnden.